SÖZLÜ BİLDİRİ-10

RİZE'DE ÖĞRENİM GÖREN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN GENEL SAĞLIK DURUMU, SAĞLIK HİZMETLERİNİ KULLANIM VE MEMNUNİYET DÜZEYİ

Cansu Tırampaoğlu, Büşra Nur Değirmen, Asuman Okur, Leyla Karaoğlu

Giriş ve Amaç: Lise öğrencileri, genel ve adölesan döneme özel sağlık sorunlarının görülebileceği bir risk grubunu oluşturmaktadır. Bu risk grubunun genel sağlık durumunu ve sağlık hizmetlerini kullanım düzeyini belirlemek, ihtiyaçlarına yönelik uygun danışmanlık ve hizmet programları planlamak için gereklidir. Bu çalışmada Rize ili Merkez ilçede öğrenim görmekte olan 9. ve 11. sınıf öğrencilerinin genel sağlık durumu, sağlık hizmetlerini kullanım düzeyi, hizmetlerden memnuniyet durumu ve ilişkili faktörlerin saptanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma kesitsel tiptedir. Rize il merkezindeki liselerde nüfusa orantılı sistematik küme örnekleme yöntemiyle seçilen otuz sınıf örnekleme alınmıştır (Küme birimi sınıftır). Örneklem büyüklüğü, Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgi üzerine her kümeden ortalama yirmi öğrenci olmak üzere 600 öğrenci olarak planlanmıştır. Veriler öğrencilere anket dağıtılarak gözetim altında toplanmıştır. 652 öğrenci anketi yanıtlamış, analize uygun olmayan 11 anket analiz dışı tutularak 641 öğrencinin verileri değerlendirilmiştir. Anket formu, sosyo-demografik özellikler, sağlık durumu, son bir yıldaki sağlık hizmeti kullanım düzeyi ve sağlık hizmetlerinden memnuniyetle ilgili sorulardan oluşmaktadır. Araştırma için KTÜ Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu ve Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. Verilerin analizi PASW 18.0 programıyla yapılmıştır, bulgular ortalama ve yüzde olarak sunulmuş, iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi, ki-kare testi istatistiksel analizlerde kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına giren öğrencilerin yaş ortalaması 15.9±0.04 yıldır, %59.6'sı 9. sınıf, %40.4'ü 11. sınıfa devam etmektedir. Öğrencilerin %56.0'sı kız, %44.0'ü erkektir. Yanıtlayanların %40.4'ü sağlıkta sosyal güvenceleri olup olmadığını bilmemektedir. Öğrencilerin %68.8'i genel sağlık durumunu iyi, %21.5'i orta, %9.7'si kötü olarak tanımlamıştır. Genel sağlık durumunu iyi olarak tanımlayanların çoğunluğu erkekler (%78.7), kronik hastalığı olmayanlar (%74.0) ve gelir düzeyi yüksek olanlardır (%78.9) ($p<0.05$). Katılımcıların % 25.1'inin en az bir kronik hastalığı mevcuttur. En çok bildirilen kronik hastalıklar sırasıyla gözde kırma kusuru (%37.9), astım (%21.7), ruhsal sorunlar (%11.8) ve anemidir (%11.2). Öğrencilerin %87.1'i son bir yıl içinde herhangi bir hekime, %63.2'si acil servise başvurmuş, %11.2'si en az bir gün hastanede yatarak tedavi görmüştür. Yıllık ortalama kişi başına hekime başvuru sayısı tüm katılımcılar için 3.5±0.1, hekime başvuranlar için 4.0±0.1'dir. Yıllık ortalama hekime başvuru sayısı kronik hastalığı olanlarda (4.2±0.3) olmayanlara kıyasla (3.2±0.1) yüksektir ($p=0.001$).

18.ULUSAL HALK SAĞLIĞI KONGRESİ
5-9 Ekim 2015, KONYA
Olağandışı Durumlar ve Halk Sağlığı

Öğrenciler arasında bir sağlık sorunu olduğunda ilk başvurulan yer aile hekimi (%36.6), ikinci olarak devlet hastanesi polikliniğidir (%28.6). Öğrencilerin %81.5'i aile fertleri eşliğinde hekime başvurmaktadır. Öğrencilerin %43.1'i sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını engelleyen bir sorun olmadığını, %23.4'ü en önemli engelin kendi ihmali, %16.7'si zaman yetersizliği olduğunu belirtmiştir. En son başvurulan ilk üç sağlık kuruluşu sırasıyla devlet hastanesi (%43.7), aile hekimi (%17.9) ve acil servistir (%16.8). Acil servise en son başvuru nedenleri sırasıyla üst solunum yolu enfeksiyonu (%37.7), karın ağrısı, mide bulantısı gibi gastrointestinal sorunlar (%19.8), ateş (%8.5), baş ağrısı (%8.5) ve travmadır (%8.5). Öğrencilerin %58.7'si son başvurduğu sağlık kurumundan memnun olduğunu belirtmiştir. Memnuniyet başvurulan sağlık kuruluşlarına göre değişmektedir, en çok memnun kalınanlar sırasıyla aile hekimi (%73.6), özel hastane (%70.2) ve üniversite hastanesidir (%61.1), en az memnun kalınan kurum acil servistir (%44.2). Kızlarda (%62.6) ve 11. sınıflarda (%62.3) daha fazla olmak üzere öğrencilerin %56.6'sı gençlere yönelik sağlık hizmetinin yetişkinlerden ayrı bir kurumda verilmesini istemektedir ($p<0.05$). Öğrencilerin %17.9'u Rize'de gençlik danışma merkezi olduğunu bilmektedir, sadece %3.6'sı gençlik danışma merkezine başvurmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma Rize'deki öğrencilerin dörtte birinin kronik hastalığı olduğunu, her on öğrenciden birinin genel sağlık durumunu kötü olarak tanımladığını, iyilik halinin ekonomik durumla ilişkili olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin son bir yıl içinde genel ve acil sağlık hizmetlerini yüksek düzeyde kullandığı saptanmıştır. Araştırma aile hekimlerinin ilk olarak başvurulan ve en çok memnun kalınan başvuru yeri olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlara göre TSM bünyesinde ayaktan entegre ve kapsamlı sağlık hizmeti sunan birimlerin oluşturulması düşünülebilir. Böylece sağlık kurumlarının uygun ve yerinde kullanımı sağlanarak acil servislerin uygunsuz kullanımı önlenebilir. Öğrencilerde sağlık hizmeti kullanımıyla ilgili ileri ve derinlemesine araştırmalar yapma gereksinimi vardır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Sağlık durumu, doktora başvuru, memnuniyet